

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Pràctiques clíniques de poc valor: oportunitats, reptes i barreres

Josep Maria Argimon, director de l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS)
Barcelona, 17 de juny de 2014

Essencial. Afegint valor a la pràctica clínica

El **projecte Essencial** és un una iniciativa de l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS) que vol contribuir a la **millora de la qualitat de l'atenció sanitària**, afavorint l'**eficiència** i la **sostenibilitat** del sistema sanitari.

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Agenda

1. Context

2. Què és el projecte *Essencial*?

3. Lliçons apreses

4. Properes passes

La comunitat científica internacional alerta sobre el creixent sobrediagnòstic i sobretractament

JAMA Internal Medicine
Formerly Archives of Internal Medicine

Home Current Issue All Issues Online First Topics

July 22, 2013, Vol 173, No. 14 >

< Previous Article Full Content is available to subscribers
Subscribe/Learn More

Viewpoint July 22, 2013

LESS IS MORE

Overuse of Health Care Services When Less Is More ... More or Less

Allison Lipitz-Snyderman, PhD¹; Peter B. Bach, MD, MAPP¹

[+] Author Affiliations

MEDICINA CLINICA

www.elsevier.es/medicinaclinica

Editorial

De la parsimonia en medicina

About parsimony in medicine

Joan M.V. Pons^{a,b,*} y Josep M. Argimón^a

^aAgència de Qualitat i Avaluació Sanitàries (AQuAS), Barcelona, Espanya
^bCentre de Investigació Biomèdica en Red d'Epidemiologia i Salut Pública (CIBERESP), Barcelona, Espanya

Atención Primaria

www.elsevier.es/ap

EDITORIAL

Para salir del hoyo, lo primero es dejar de cavar

If you find yourself in a hole the first thing to do is stop digging

Salvador Peiró

BMJ

BMJ 2013;347:f8125 doi: 10.1136/bmj.f8125 (Published 9 September 2013) Page 1 of 8

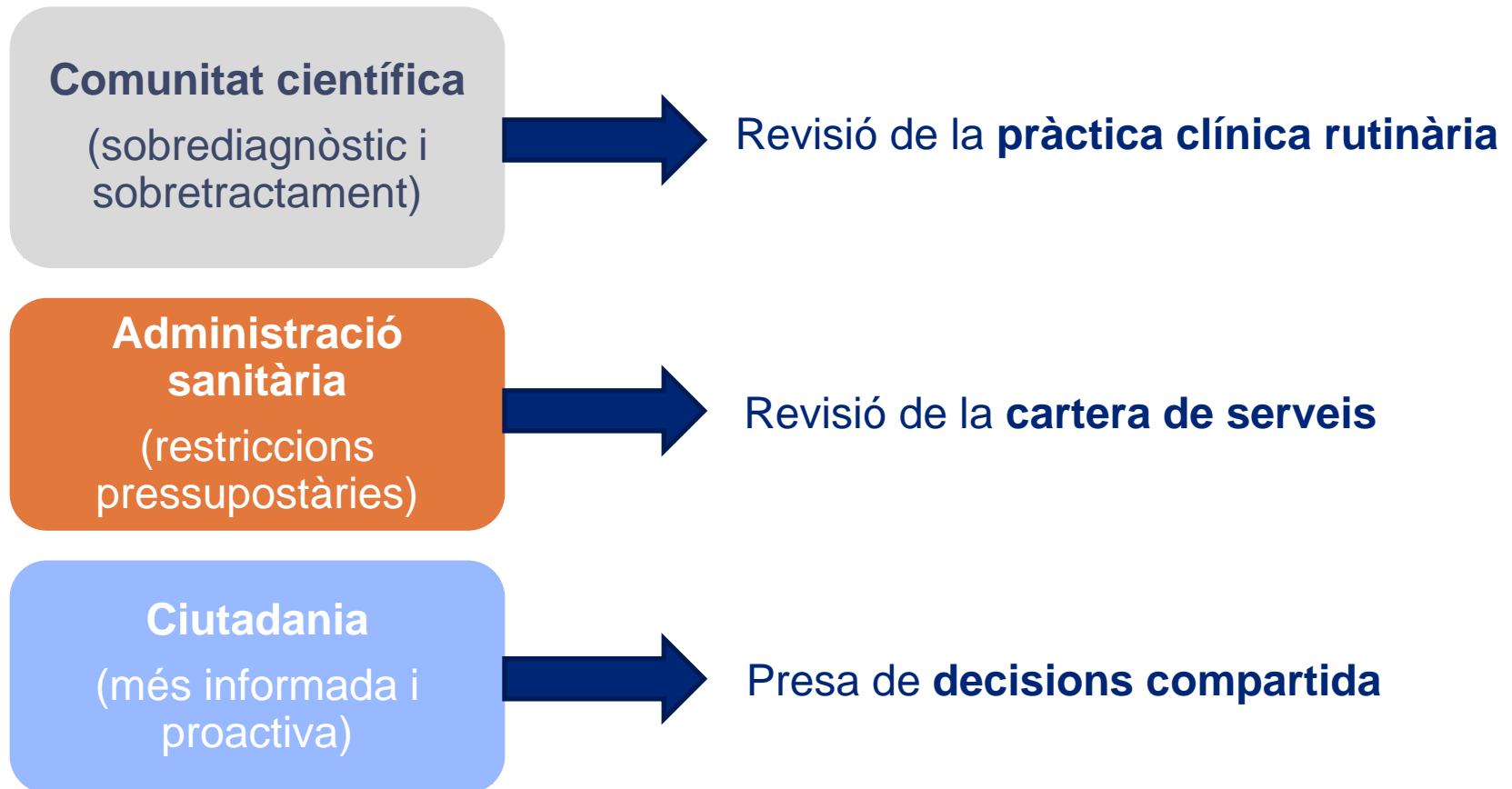
ANALYSIS

TOO MUCH MEDICINE

Political drive to screen for pre-dementia: not evidence based and ignores the harms of diagnosis

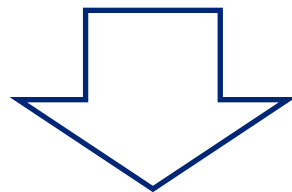
David G Le Couteur professor of geriatric medicine¹, Jenny Doust professor of clinical epidemiology², Helen Creasey dementia specialist³, Carol Brayne professor of public health⁴

Els actors del sistema sanitari han d'actuar davant els canvis que s'estan produint

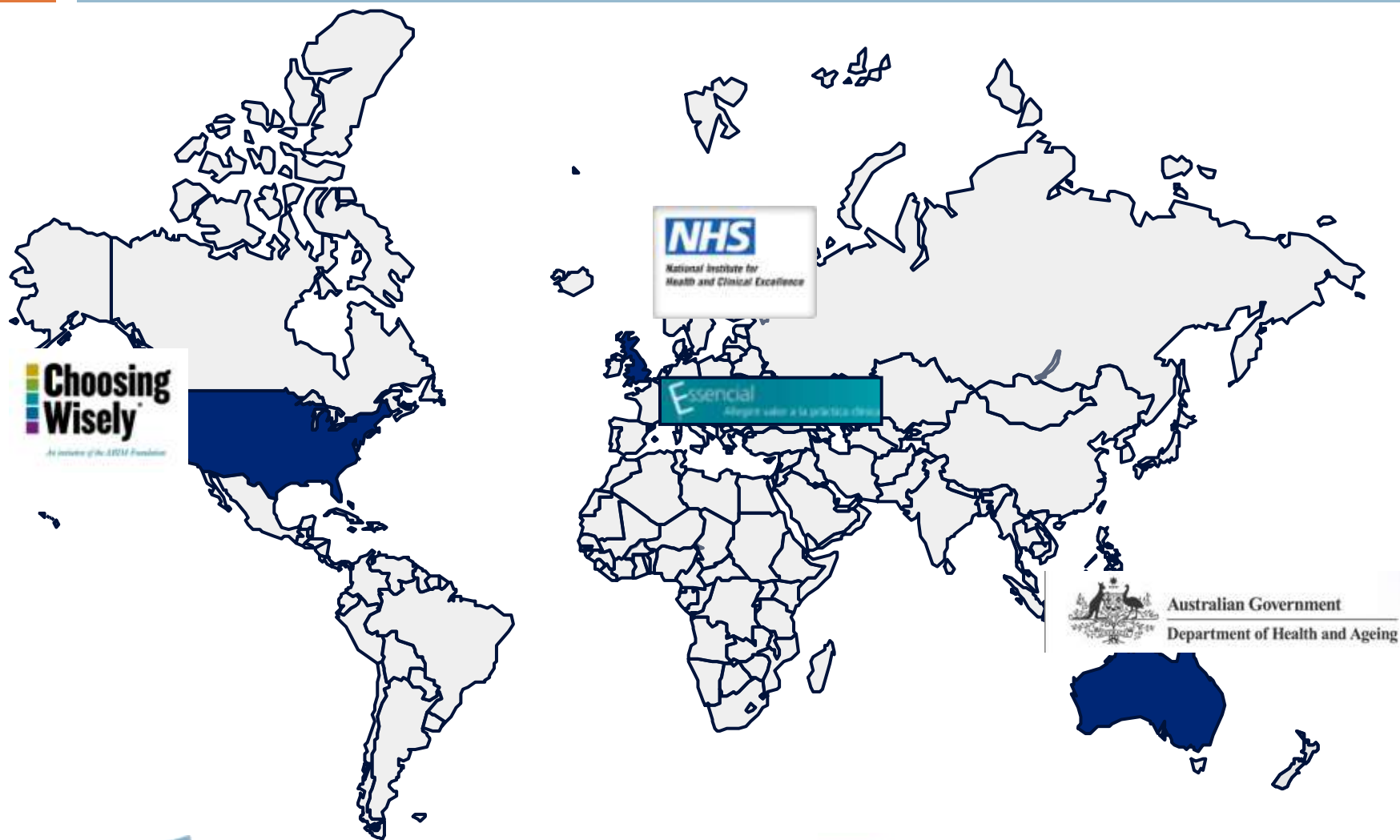
Què és l'Essencial?

És una iniciativa que identifica pràctiques clíniques que aporten poc valor i promou recomanacions per tal d'evitar-ne la seva realització

- ✓ Són **inefectives** o falta evidència sobre la seva eficàcia/efectivitat
- ✓ El balanç entre els **riscos i els beneficis** és desfavorable
- ✓ Existeixen alternatives **més cost-efectives**
- ✓ Estan **obsoletes** perquè s'han introduït noves tecnologies

El projecte Essencial es desenvolupa en el marc d'altres iniciatives internacionals similars

Choosing Wisely
An initiative of the ACP-ASIM Foundation

NHS
National Institute for Health and Clinical Excellence

Essencial
Projecte liderat per la Generalitat de Catalunya

 Australian Government
Department of Health and Ageing

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Per què hem llançat el Projecte Essencial?

1

Imperatiu ètic actuar sobre pràctiques de poc valor

2

Millora de la **qualitat assistencial**

3

Màxim valor als recursos destinats als serveis sanitaris

Metodología del proyecto Essencial

1

**Identificació
de pràctiques
de poc valor**

2

**Gestió del
canvi**

3

**Avaluació de
l'impacte**

Participació dels professionals i la comunitat científica

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

24 recomanacions publicades, amb l'aval de las Societats Científiques

24 recomanacions

Proves d'imatge en lumbàlgia, Radiografia de tòrax preoperatòria en persones asimptomàtiques, Rehabilitació de l'ictus més enllà dels dotze mesos, Proves d'imatge en l'avaluació de cefalees, Bisfosfonats en dones postmenopàusiques amb risc baix de fractures, Inhibidors de la bomba de protons en malalts polimedicats o majors de 65 anys, Mamografia en dones menors de 50 anys i sense risc addicional, PSA en el cribratge del càncer de pròstata, Tractament simptomàtic del refredat comú i la tos en infants, Episiotomia rutinària en el part normal, Sondatge vesical en pacients amb ictus, Antibiòtics en otitis mitjana aguda en infants, Hospitalització de pacients amb pneumònia d'origen comunitari, IECA i ARA-II en pacients amb insuficiència cardíaca, Estatines en població amb risc coronari baix o moderat, Antibiòtics en faringitis pediàtrica

Exemple: proves d'imatge en lumbàlgia

En malalts amb dolor lumbar (lumbàlgia), durant les primeres 6 setmanes i en absència de signes alerta, les proves d'imatge no aporten valor al maneig clínic del pacient

- **130.000** visites a l'AP
- En un 30% es fan proves d'imatge
- Reducció de la radiació
- **700.000 €**, equivalent a **280** pròtesis de genoll

Exemple: bifosfonats en dones postmenopàusiques amb baix risc de fractures

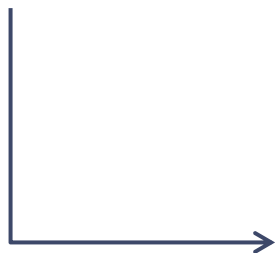
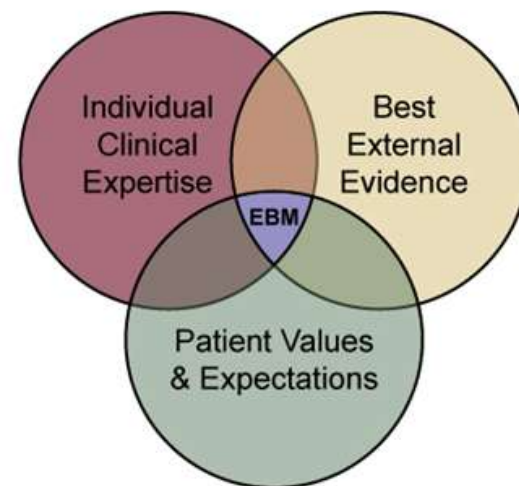
En dones postmenopàusiques amb risc baix de fractures, el tractament de llarga durada amb bifosfonats suposa un risc que no compensa el benefici

5 milions €, equivalents al pressupost anual de 2 Centres d'Atenció Primària

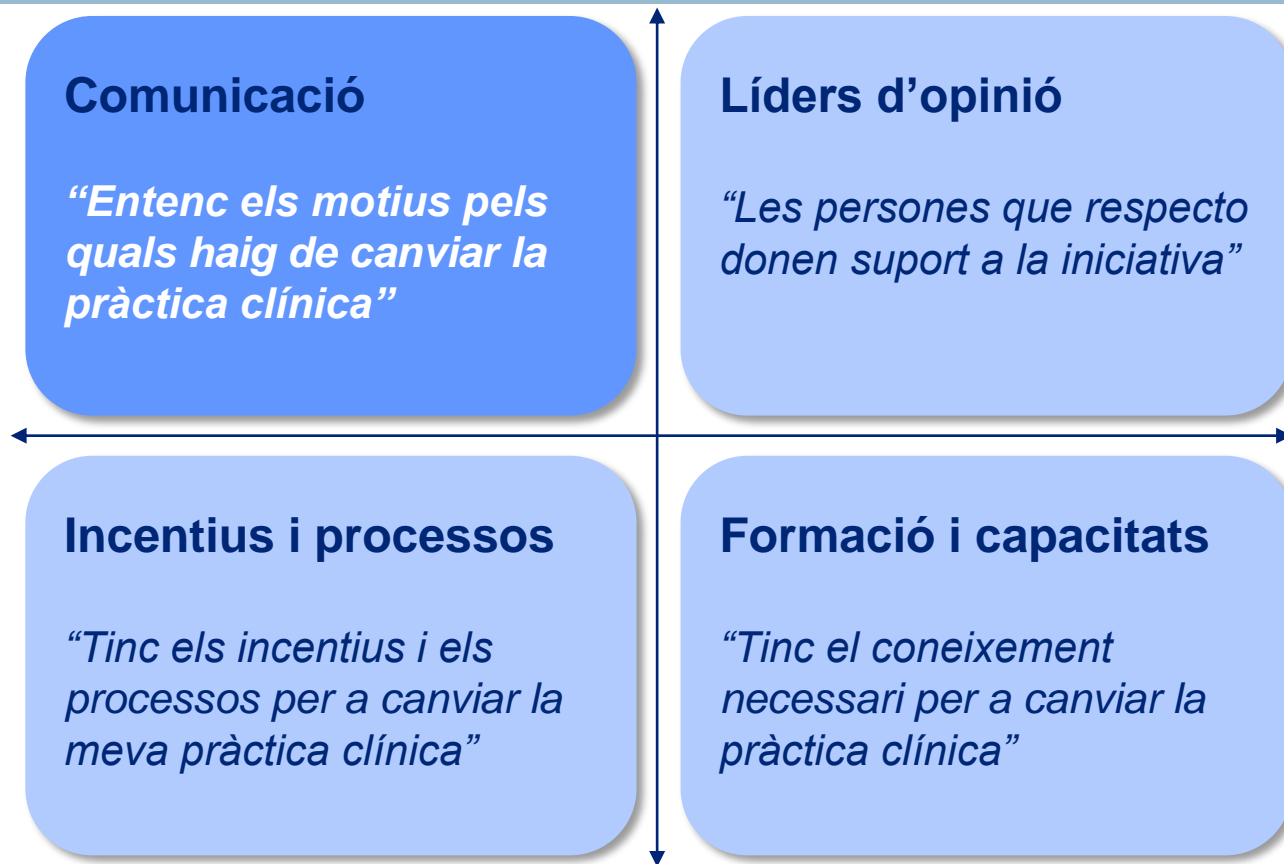
Essencial com a exemple d'instrument per a facilitar el canvi en la pràctica clínica basada en l'evidència

La utilitat de la **medicina basada en l'evidència** no es discuteix. La qüestió és com facilitar la translació de l'evidència a la **pràctica clínica habitual**

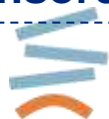

Essencial
Afegint valor a la pràctica clínica

Gestió del canvi

El Projecte Essencial ha obtingut una beca FIS per a implementar i avaluar l’impacte de les seves recomanacions (juntament amb l’ICS i el Consorci Sanitari de Terrassa)

Estratègia de comunicació multicanal

Comunicacions
en congressos i
jornades
científiques

Presentacions a les
Regions Sanitàries i
als proveïdors

Espai web
Essencial

Xarxes
socials

Societats
científiques

Ciutadania

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

The screenshot shows the 'Espai web Essencial' website. At the top left is the logo of the Generalitat de Catalunya (gencat.cat). The main header features a large image of a doctor with a stethoscope and the text 'Essencial Afegint valor a la pràctica clínica'. A navigation menu on the left includes 'Canal Salut', 'Essencial', 'Què és Essencial', 'Recomanacions', 'Informació per a pacients', 'Galeria multimèdia', 'Participeu-hi', and 'Actualitat'. The main content area is titled 'Essencial' and contains a paragraph: 'Essencial és una iniciativa que identifica pràctiques clíniques de poc valor i promou recomanacions per tal d'evitar-ne la realització.' Below this are three recommended articles: 'Vitamina D en persones grans en la comunitat' (24.04.2014), 'Antitèrmics en el tractament de la febre en població pediàtrica' (28.03.2014), and 'Oxigenoteràpia domiciliària en pacients sense insuficiència respiratòria' (8.02.2014). A video player is embedded with the title 'professional de la salut ho expliquen' and features a play button. The video is identified as 'Dra. Julia Tàrraga' from the 'Unitat de Pneumologia de l'Hospital General de Granollers'. On the right side, there is a 'Sabies que...' section with a person icon and text: 'Sense signes d'alerta, no és necessària una prova d'imatge abans de les 6 setmanes amb mal d'esquena'. Below this is a 'Destaquem' section with logos for 'L'Acadèmia' and 'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS)'. At the bottom right is the '061 CatSalut Respon' logo.

Vídeos de professionals

Material per a pacients

Bústia de suggeriments

Material per a pacients

Alguns serveis a gestió d'oficines

Essencial

Rehabilitació de l'ictus més enllà de 12 mesos

Perllongar rutinàriament el tractament rehabilitador de les seqüeles d'un ictus més de 12 mesos no millora el procés de recuperació neurològica i funcional.

L'ictus
L'ictus –també conegut com a feridura o accident cerebral vascular- es produeix per un taponament o trencament d'una artèria cerebral que impedeix l'arribada de la sang a una part del cervell i provoca la mort d'una part de les cèl·lules cerebrals.
L'ictus és la primera causa de discapacitat mèdica en adults. Després de patir un ictus es important iniciar ràpidament el tractament rehabilitador, preferiblement en les primeres 48 hores d'haver-se produït.

Per què no sempre és necessari allargar la rehabilitació més de 12 mesos després d'haver patit un ictus?

- Els estudis científics han demostrat que la recuperació de funcions mentals i motores associada al tractament de rehabilitació es produeix, principalment, durant els primers mesos després de l'ictus. A mesura que van passant els mesos les expectatives de millora disminueixen.
- El grau de recuperació no és igual en totes les persones que pateixen un ictus, sinó que depèn de la gravetat de l'ictus que han patit i de la condició física del malalt.
- La rehabilitació ha d'estar guiada, en tot moment, per un equip de professionals experts.

<http://essencial.salut.gencat.cat>

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Essencial

Rehabilitació de l'ictus més enllà de 12 mesos

Idees clau:

- Si heu patit un ictus i esteu fent el tractament rehabilitador, heu de saber que la durada de la rehabilitació és variable i està en funció de l'assoliment dels objectius funcionals marcats per els professionals.
- Perllongar rutinàriament la rehabilitació més de 12 mesos no s'ha demostrat que us aporti millores significatives en el procés de recuperació de funcions mentals i motores.
- Finalitzar el tractament rehabilitador no implica aturar l'activitat física de manteniment de la persona. Més enllà dels dotze mesos després de patir un ictus els pacients haurien de seguir tenint accés als serveis de rehabilitació per consultar o tractar problemes específics.

→ Més informació:
El projecte Essencial promou recomanacions per tal d'evitar pràctiques clíniques de poc valor.
Aquesta recomanació i el vídeo que l'acompanya es pot consultar a la pàgina web del Projecte Essencial: <http://essencial.salut.gencat.cat>

Nota: Aquesta fitxa és una recomanació per a l'ajuda a la presa de decisions en l'atenció sanitària. No és de compliment obligat ni substitueix el judici clínic del personal sanitari.

Avaluació de l'impacte a través d'un anàlisi pre-post

Metodologies quantitatives i qualitatives:

- Impacte directe a la pràctica clínica, mesurat pel **canvi en la ràtio d'ús de las pràctiques** (*dades*).
- Grau de **coneixement de las recomanacions** per part dels professionals sanitaris (*enquestes*).
- **Impacte pressupostari** atribuïble a l'adopció de les recomanacions.

Lliçons apreses

- Les **l·listes de recomanacions** *per se* no fan canviar la pràctica clínica. S'ha de fer una estratègia de comunicació i gestió del canvi par aconseguir-ho.
- Cada recomanació necessita una **estratègia de comunicació i implementació diferent**.
- Existeixen **barreres** al canvi a la pràctica clínica. És necessari entendre el context de l'organització, els recursos disponibles i els incentius existents.
- El suport i la implicació dels **proveïdors** i els **professionals** en el projecte és clau.
- El **rol dels pacients** és molt important. Els hi hem de donar eines per a que s'involucrin en la presa de decisions compartida.

Properes passes

- Seguir augmentant la **col·laboració** amb les **societats científiques** i els **professionals** en la proposta i elaboració de les recomanacions.
- Avançar en la **implementació** de les recomanacions i la **gestió del canvi**.
- Presentar els **primers resultats** sobre l'**avaluació** de l'impacte de les recomanacions (previst per finals de 2014).

Missatges finals

El Projecte Essencial vol ser un instrument que ajudi a:

- ✓ Promoure “**evitar allò que és evitable**”.
- ✓ Millorar la **qualitat dels serveis**: seguretat i efectivitat.
- ✓ Millorar l'**eficiència**: cost- efectivitat.
- ✓ Millorar la **sostenibilitat**: reduir el malbaratament i donar el màxim valor als recursos dedicats a salut.
- ✓ Facilitar el canvi en **la pràctica clínica basada en l'evidència**.

Moltes gràcies

<http://aguas.gencat.cat/>

Agència de Qualitat i
Avaluació Sanitàries de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut